

УДК 657.5

Соловйова Наталія Миколаївна

заступник начальника

Головного управління освіти і науки

Харківської обласної

державної адміністрації,

Волошан Ірина Геннадіївна

викладач кафедри

бухгалтерського обліку

Харківського національного

економічного університету

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

В статті розглянуто актуальні проблеми облікового відображення діяльності неприбуткових організацій у навчанні студентів вищих навчальних закладів пов'язані з структурою дисципліни, особливостями вітчизняного законодавства та інше.

Актуальність. Суспільству потрібні організації, що вирішуватимуть соціальні проблеми, якими не займаються суб'єкти підприємницької діяльності.

Неприбуткові організації – організації, що надають ряд послуг і здійснюють позитивний економічний та соціальний вплив на суспільство. Неприбуткові організації це неприємницькі суспільства, що займаються некомерційним господарюванням, або організації, діяльність яких направлена на досягнення економічних, соціальних і інших результатів без мети отримання прибутку.

Бухгалтерський облік є вирішальним чинником ефективного управління неприбутковою організацією, тому система бухгалтерського обліку має бути актуальною, надійною та ефективною.

Навчальна дисципліна «Облік у неприбуткових організаціях», яка викладається в Харківському національному економічному університеті, належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін галузі знань «Економіка і підприємництво» напряму підготовки «Облік і аудит».

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення з чинними методиками обліку діяльності неприбуткових організацій, оволодіння студентами теоретичними знаннями з бухгалтерського обліку основних операцій, поглиблення практичного досвіду з вирішення завдань обліку і використання отриманих знань, адаптуючи їх до практичної роботи.

Виклад основного матеріалу. До вивчення навчальної дисципліни «Облік у неприбуткових організаціях» студент має прослухати навчальні дисципліни гуманітарного циклу. А з циклу фундаментальних навчальних дисциплін студент повинен вивчити «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Облік у бюджетних установах», «Аудит», «Контроль і ревізія», «Правознавство», «Облік у галузях виробництва і послуг», та інші. Перераховані дисципліни тісно пов'язані з даною навчальною дисципліною та отримані на їх основі знання дозволяють студентів засвоїти теоретичні положення, надають можливість досягнути знання та придбати навички за досліджуваною дисципліною.

Вивчаючи навчальну дисципліну «Облік у неприбуткових організаціях», студенти отримують знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Лекційні заняття гармонійно доповнюються практичними заняттями, самостійною та індивідуальною роботою студентів. На практичних і семінарських заняттях обговорюються найскладніші питання з навчальної дисципліни. Для закріплення набутих знань студентами має бути виконана самостійна робота. Усі ці види занять розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчального процесу.

Виконання практичних, семінарських завдань та самостійної роботи за темами навчальної дисципліни зробить студентів більш компетентними в питаннях бухгалтерського обліку діяльності неприбуткових організацій. Таким чином, для виконання професійних завдань на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр» студенти набудуть наступні компетенції:

- 1) здатність орієнтуватися в організаційних, правових та економічних основах створення та діяльності неприбуткових організацій;
- 2) систематизувати положення, інструкції, методичні вказівки з питань організації бухгалтерського обліку в неприбуткових організаціях;
- 3) вчасно складати та відповідним чином оформляти первинну облікову документацію у момент проведення операції;

4) обробляти первинні та зведені бухгалтерські документи за всіма об'єктами обліку і зберігати їх;

5) систематизувати за датами проведені операції, а також проведені та прийняті до обліку документи;

6) вести облік доходів і витрат установи;

7) нараховувати суми, що належать для внеску в бюджет і сплачувати їх;

8) знати методи та техніку обліку за всіма ступенями облікового процесу;

9) складати первинну облікову документацію з усіх операцій установи;

10) складати звіт про використання коштів неприбуткових організацій і установ.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Облік у неприбуткових організаціях» наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура програми навчальної дисципліни
«Облік у неприбуткових організаціях»

Навчальна дисципліна	Облік у неприбуткових організаціях
Шифр та назва галузі знань	0305 «Економіка і підприємництво»
Назва напрямку підготовки	Облік і аудит
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Бакалавр
Кількість кредитів відповідних ECTS	3 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	Вибіркова дисципліна. 4 рік підготовки, 1(7) семестр
Кількість годин	Усього – 108 год, в тому числі: лекції – 17 год.; практичні (семінарські) – 17 год.; самостійна робота – 56 год.; індивідуальна робота – 18 год.
Вид контролю	ПМК

Тематичний план навчальної дисципліни складається з одного модулю, теми якого логічно пов'язані за змістом.

Вивчення студентами навчальної дисципліни проводиться шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістовних тем.

Тематичний план дисципліни «Облік у неприбуткових організаціях» складається 9 тем, назви яких наведені в табл. 2.

Таблиця 2

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
«Облік у неприбуткових організаціях»

Теми	Кількість годин			
	лекції	семінарські та практичні заняття	самостійну роботу	індивідуальну роботу
Тема 1. Основи діяльності неприбуткових установ і організацій	1	1	7	
Тема 2. Відображення в обліку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та політичних партій	1	1	7	
Тема 3. Ведення бухгалтерського обліку в благодійних фондах та організаціях	3	3	6	
Тема 4. Кредитні спілки: організація діяльності та їх облік	3	3	6	
Тема 5. Відображення в обліку діяльності об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельних кооперативів	2	2	6	
Тема 6. Відображення в обліку діяльності Пенсійних фондів	1	1	6	
Тема 7. Особливості відображення в обліку діяльності релігійних організацій	2	2	6	
Тема 8. Бухгалтерський облік у бюджетних установах, які відносяться до неприбуткових організацій, профспілок, громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості та їх об'єднань, асоціацій та інших об'єднань юридичних осіб, що утримуються тільки за рахунок внесків засновників	3	3	6	
Тема 9. Звіт про використання коштів неприбутковими установами й організаціями	1	1	6	
Усього годин	17	17	56	18

Висновки. Таким чином, розглянувши сутність навчальної дисципліни, її структуру можна зробити такі висновки:

існування проблеми недостатньої базової підготовки студентів, які вивчають дисципліну за напрямком підготовки «Облік і аудит». Це пов'язане з паралельним викладанням певних дисциплін, наприклад, таких як «Управлінський облік», «Аудит», «Бюджетний облік» та «Звітність бюджетних установ»;

система організації бухгалтерського обліку у неприбуткових організаціях базується на чинних законах України та нормативних документах з бухгалтерського обліку, а також ураховує принципи діяльності неприбуткових установ, тому необхідна більш посиленна підготовка студентів з дисциплін, які вивчають питання щодо правового функціонування та оподаткування неприбуткових організацій;

з точки зору ведення бухгалтерського обліку неприбуткові організації можливо поділити на дві категорії. Перша – бюджетні установи, які здійснюють основну діяльність за рахунок бюджетів різних рівнів. Вони мають окремий план рахунків, а порядок ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності для них встановлює Державне казначейство України. До складу другої групи входять усі інші неприбуткові організації, які підпорядковані Міністерству фінансів України. Тому, варто звернути увагу на складність використання інструктивного матеріалу одночасно за різноманітними видами обліку господарського процесу неприбуткових організацій.

Література

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Облік у неприбуткових організаціях» для студентів напряму підготовки «Облік і аудит» денної форми навчання / Укл. Н. В. Глєбова, І. Г. Волошан – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 48 с. (Укр. мов.).